

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**75-І НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

ТОМ 2

02 травня – 25 травня 2023 р.

запровадили безготівкові розрахунки за проїзд, які функціонують вже у 17 містах. Таким чином влада стимулює використання карток: уже на початку жовтня було зафіксовано 1 млрд безготівкових операцій у громадському транспорті.

Отже, розвиток платіжного обігу в Україні зараз спрямовується на збільшення безготівкового обороту та зменшення кількості готівки. Використовуючи безготівкові розрахунки, держава мінімізує витрати на підтримку та оновлення значної маси готівкових коштів.

Література

1. Про платіжні послуги : Закон України від 30 червня 2021 року № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>.

2. Звіт з оверсайту інфраструктур фінансового ринку за 2022 рік. Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zvit-z-oversayta-infrastruktur-finansovogo-rinku-za-2022-rik>.

3. Цифровий 2022-й: ключові досягнення України. Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/04/12/699012/>.

УДК 336.74:061.1ЄС

*В.О. Пантюх, Р.С. Логачов, студенти
О.С. Вовченко, к.е.н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ВПЛИВ СТРАТЕГІЇ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ НА АНТИІНФЛЯЦІЙНУ ПОЛІТИКУ

У червні 2022 року Європейська рада ухвалила рішення про надання Україні статусу кандидата на вступ до Європейського союзу. У валютно-фінансовій сфері Договір про ЄС (Маастрихтський договір) визначає п'ять критеріїв конвергенції, які стосуються цінової стабільності, дефіциту бюджету, державного боргу, стабільності національної валюти та відсоткових ставок [1]. Серед монетарних критеріїв можна визначити два ключових: 1) стабільність цін і сталість середніх темпів інфляції протягом одного року до проведення оцінювання; 2) рівень інфляції не може більш ніж на 1,5 п. п. перевищувати відповідні показники трьох найкращих (з погляду цінової стабільності) країн-членів.

Оцінка цінової стабільності в Україні свідчить, що після економічних потрясінь 2014-2015 років інфляція стабільно знижувалася і навіть досягла 2,7% у 2020 році. Утім, постковідне відновлення і війна спричинили різкий стрибок цін, тож за 2022 рік рівень інфляції склав понад 26% (рис. 1).

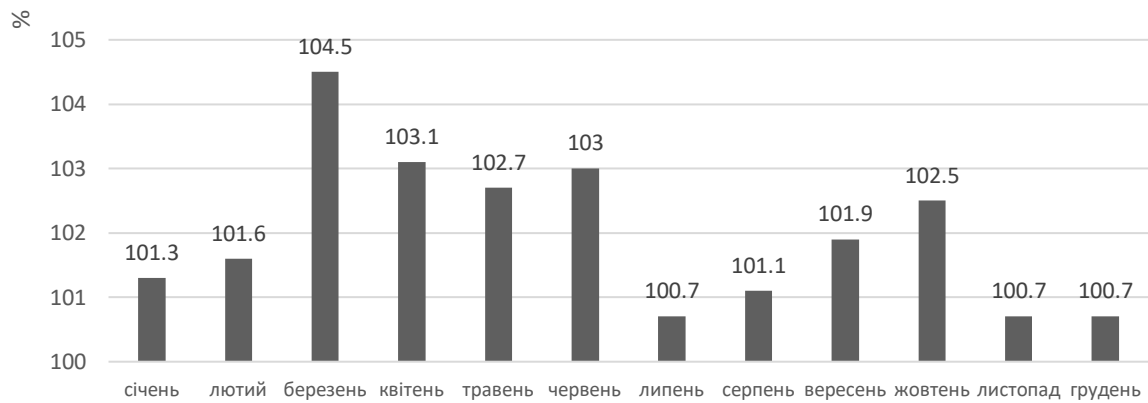

Рис.1. Індекс інфляції за 2022 рік (у % відносно попереднього місяця)

Джерело: [2]

Головними чинниками інфляції у 2022 році були:

- дефіцит бюджету та відповідне його фінансування шляхом емісії грошей, що не забезпечено зростанням ВВП;
- величезні обсяги руйнування інфраструктури та витрати на відновлення та адаптацію економіки;
- порушення логістичних ланцюгів, обмеження або унеможливлення експорту товарів;
- високий рівень і швидкість міграції як чинник попиту і чинник забезпечення трудовими ресурсами потреби виробництва (пропозиції).

Втілення в життя ідеї вступу України до ЄС та реалізація зобов'язань, передбачених Угодою про асоціацію, вимагає від уряду розроблення антиінфляційної програми, з визначенням мети, задач і шляхів її реалізації, що залежить від стадії інфляційного процесу, його інтенсивності та інших факторів. Зниження дієвості ринкових інструментів та висока невизначеність в умовах повномасштабних бойових дій унеможливили здійснення монетарної політики в традиційному форматі інфляційного таргетування. З метою збереження макроекономічної стабільності в Україні, стримування панічних настроїв та недопущення розкручування інфляційної спіралі НБУ з початку війни використовує наступні заходи:

- підвищення облікової ставки з 10% до 25% річних. За очікуваннями експертів курсова стабільність, підтримана цим рівнем облікової ставки і додатковими заходами НБУ, і надалі сприятиме збереженню керованості інфляційних процесів [3];

- зміна вимог до обов'язкових резервів банків: з березня норматив формування банками обов'язкових резервів у національній валюті за коштами на вимогу становить 0% (передбачалося збільшення до 2%); в іноземній валюті – 10% (передбачалося підвищення до 12%). Відповідне рішення дає змогу банкам використовувати додаткові ліквідні кошти в період дії воєнного стану та підтримувати належний рівень ліквідності банківської системи [3];

– тимчасова фіксація обмінного курсу на рівні 29,25 грн за дол. США. Фіксований курс став якорем для фінансової системи, який допоміг запобігти паніці, стримати погіршення очікувань та зберегти стійкість фінансової системи країни [4]. Фіксація курсу забезпечується інтервенціями з продажу валюти НБУ, які де-факто стали основним інструментом монетарної політики, а валютні обмеження НБУ допомагають стабілізувати ринок і запобігти непродуктивному впливу капіталу.

В підсумку варто зазначити, що поточна монетарна політика НБУ спрямована на поступове зниження інфляції у 2023-2025 роках до рівня 5% річних. Для досягнення інфляційної цілі потрібно удосконалювати роботу фінансових ринків, оптимізувати взаємодію центрального банку з урядом і населенням з урахуванням досвіду європейського співтовариства.

Література

1. Ломакович В. Кандидатство в ЄС: завдання для Мінфіну та НБУ. Економічна правда. Червень, 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/06/27/688585/> (дата звернення: 10.04.2023).

2. Індекс інфляції. Мінфін : веб-сайт. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/2022/> (дата звернення: 10.04.2023).

3. Національний банк України: веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 10.04.2023).

4. Лепушинський В. Макроекономічна ситуація та монетарна політика НБУ під час війни. Національний банк України. Жовтень, 2021. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Макроекономічна_ситуація_монетарна_політика_pr_2022-11-03.pdf?v=4 (дата звернення: 12.04.2023).

УДК 336.71

*Рахівський П.Ю., студент групи 101Е-Фіт
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ВИКОРИСТАННЯ МОНЕТАРНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ МІНІМІЗАЦІЇ ІНФЛЯЦІЇ

Актуальність дослідження використання монетарних інструментів для мінімізації інфляції в Україні в 2022-2023 роках полягає в тому, що інфляція є однією з найбільш серйозних економічних проблем країни, яка впливає на життя кожного громадянина. Інфляція знижує купівельну спроможність громадян, підвищує вартість товарів та послуг, зменшує інвестиційну привабливість країни та спричиняє збільшення державного боргу.

За даними Національного банку України, станом на кінець 2021 року рівень інфляції в країні склав 8,7%. Це на 2,6 пункти вище прогнозу НБУ на кінець року і на 3,3 пункти вище рівня інфляції на кінець 2020 року.